

و گفت: «من همین گوشه می‌ایستم و حرف‌هایم را می‌زنم، این ور و آن ور نمی‌توانم بیایم.» خودش فیلمسازی هم کرده بود و بلد بود. می‌گفت: «من این کار را می‌کنم، شما اگر بلدید از توی همین، چیزی دربیارید.» اما خب آقای مالرو نماند تا ببیند کارگردان ایرانی کارش را بلد است؛ خیلی هم خوب بلد است.

سیاستمدار، او را روبه‌روی دوربینش نشانده است. آندره مالرو در آخرین هفته زندگی‌اش روبه‌روی هوشنگ آزادی‌ور نشسته و در ارتباط با فرهنگ و تمدن ایران حرف می‌زند. حرف‌های او به عنوان گفتار متن همراه است با تصاویری از آثار ایرانی در موزه‌های متعدد، آزادی‌ور می‌گفت: «وقتی به مالرو رسیدیم، دکوپا ما را نپذیرفت

و سیاستمدار پراگ‌آور فرانسوی ضبط شده است. همان روزها که این فیلم پس از ۴۰ سال به نمایش در آمد با آزادی‌ور گفت‌وگویی، به همین بهانه ترتیب دادم و او به همین اهمیت آرشیوی فیلم اشاره کرد. مالرو ۲۳ نوامبر ۱۹۷۶ درگذشته است و آن‌طور که آقای کارگردان می‌گفت، تنها یک هفته پیش از مرگ آقای نویسنده و

که بی‌لیاقتی شاهان ایرانی تقدیم کشورهای غربی کرده است

راج!

تاراج میراث ایران را آمریکایی‌ها رقم می‌زنند. آمریکایی‌ها بعد از کودتای ۲۸ مرداد، نفوذ خود را در ایران افزایش دادند و با وجود کوتاه‌تر بودن زمان حضورشان نسبت به فرانسوی‌ها، به دلیل بی‌رقیب بودن‌شان در ایران به لحاظ سیاسی، طی همان مدت کوتاه، اشیای بسیاری را از کشور خارج کردند. بخش سوم مربوط به

مورد حق جست‌وجو و اکتشاف و واگذاری این اشیاء منعقد کرده‌بود؛ اما انگلیسی‌ها همان دستخط ساده را هم به ایران نداده بودند و خلاصه نتیجه‌اش همین چیزی است که امروزه می‌بینیم؛ این که شاید روزی بتوانیم به برخی از این کشورها سفر کنیم و پاره‌های ایران را پشت و پرتین موزه‌ها به تماشا بنشینیم.

انگلیسی‌هاست. انگلیسی‌ها قبل از سارقان فرانسوی در کار اکتشاف و خارج کردن اشیای تاریخی از ایران بودند و بعد از روی کار آمدن آمریکایی‌ها نیز همچنان بدون سروصدا کارشان را ادامه دادند، نتیجه‌اش هم حضور ۱۳ هزار اثر ایرانی در موزه بریتانیاست. ایران در آن دوره با آمریکا و فرانسه قراردادهایی ذیل‌النه در

من موزه آرزوی خیلی‌ها باشد؛ خیلی‌ها که وانند در این موزه ببینند؛ از جهان باستان

ر دارد که از میان آنها آثار مربوط به دوره

یک کوزه متعلق به قرن چهارم پیش از

ده، جواهراتی از جنس طلا و سنگ‌های سفالی و از جنس عاج فیل در این موزه سفید از جنس مادی‌ها نامعلوم نشان شده‌اند. ماهیت واقعی تمدن ایرانیان باستان شناسی با مشارکت موزه لوور سال ۱۸۸۱ به عنوان بخشی مستقل از ری در تلو (Tello) تأسیس شد.

یش از این سفر در تخت جمشید دیده ام. اولین نمادی از تمدن ایران بود که من بخش برایم خودنمایی کرد. مشغول دید از لوح‌مورایی که بسیار با بهت‌تر کسی بود که در کتاب تاریخ درسی‌مان به بودیم یا ظرف و ظروف، کاسه بشقاب و اهراتی که به وفور در این بخش بود. یم که ناگهان یکی از بچه‌ها با هیجان دزد بیابید و ببینید چه پیدا کردم!

آن سالن شدیم. آه حسرت و شگفتی که هر کدام از ما با دیدن کتیبه‌های بزرگ ت جمشید آن هم بدون هیچ خط و خشی می‌ایستاده بود، می‌کشیدیم. هیجان را از هم‌راهان که خواست دستی به سر و اسب روی کتیبه بکشد با واکنش فوری فظ ویژه این بخش همراه شد.

یا چطور می‌شود این کتیبه‌های بزرگ را سر دنیا، با امکانات آن روزهای بشر به سر دنیا آورد؟

ب سوال ما اما در اتاق دیگری بود که با و نقاشی شیوه حمل و نقل این آثار را بیج داده بود.

ید به نقطه جوش خود رسیده بود و از پایان بخش ایران انگار آب سردی یک جوشان هیجان ما ریخته باشند. دید از این به بعد به متصدیان موزه باید نگاه نگهبانان آثار دزدیده‌شده از ایران ه می‌کردیم اما نه دل‌مان رضایت از دو وجود داشت. یکی این که آثار اینجا از و خش یادگاری نوشتن هم‌وطنان در ن مانده و دیگر این که به هر حال اینجا‌های جور شده تا آدم‌های بیگانه با ایران، بی‌نی به تمدن ایران باستان آشنا شوند. فند آن عیب اول و این حسن دوم، از وهایی غیر از دزدی آثار و کلاه‌گذاشتن بر مظهرالدین شاه قاجار هم ممکن بود!

موزه سوم؛ آرمیتاژ

علاوه بر آثار هنری موجود در بخش هنر اسلامی، یک سالن برای هنر و صنعت نقره در عصر ساسانی وجود دارد. همچنین سالن هنرهای فلزی ایران از قرن ۸ تا ۱۰ میلادی، سالن مینیاتور ایرانی از قرن ۱۶ تا ۱۹ میلادی، سالن سرامیک و کاشی ایرانی از قرن ۱۵ تا ۱۸ میلادی و سالن نقاشی‌های قاجاری از بخش‌های ایرانی این موزه هستند.

در موزه آرمیتاژ بخش مجزایی برای هنر ایران بعد از اسلام وجود دارد که هنوز تعداد دقیق اشیای تاریخی (از صدر اسلام تا قرن ۴ هجری) معرفی نشده؛ اما دو کاتالوگ برای معرفی برخی از آنها وجود دارد.

شاید قالی با زیریک را بتوان مهم‌ترین شیء این موزه دانست. این فرش را که قدیمی‌ترین فرش جهان می‌دانند، در سال‌های ۱۳۲۶ تا ۱۳۲۸ خورشیدی ابتدای رشته‌کوه‌های آلای در محدوده روسیه پیدا کرده‌اند. اما باستان‌شناسان با مطالعه نوع گرهِ‌ها و طرح‌هایی که روی آن وجود دارد، فرشی را مربوط به بخش‌های شمالی ایران

کجاست؟ روسیه. سن پترزبورگ
تعداد آثار ایرانی؟ ده‌ها هزار
از کدام دوره تاریخی؟ از ایران باستان تا دوره قاجار

امروزه موزه آرمیتاژ در سنت پترزبورگ دارای ۴۶۰ اتاق و چیزی حدود سه میلیون اثر هنری است و به اندازه‌ای آثار آن تماشایی و بی‌همتاست که فقط با دو موزه لوور پاریس و گالری هنر ملی بریتانیا قابل مقایسه است. در این موزه می‌توان آثاری از هنرمندان بنام جهان مثل تیتان، لئوناردو داوینچی، رافائل، روبنز، رامبرانت و بسیاری از نابغه‌های دیگر تاریخ را دید.

آرمیتاژ ده‌ها هزار اثر ایرانی را هم در خود دارد. این عددی است که مهدی سنایی، سفیر پیشین ایران در روسیه درباره آثار ایرانی موجود در این موزه بیان کرده است. طبقه سوم آرمیتاژ برای ما ایرانی‌هایی از جالب‌ترین قسمت‌های موزه آرمیتاژ است، چون اغلب آثار فرهنگی و باستانی طبقه سوم متعلق به آسیای شرق و ایران است،

موزه چهارم؛ متروپولیتن

باستان است. حیرت‌انگیز است؛ سازه‌هایی بس عجیب و ارزشمند که نظیر آنها در کمتر موزه‌ای در جهان دیده می‌شود و خب متأسفانه باید بگویم نظیرشان در ایران هم مطلقاً دیده نمی‌شود. مجموعه کوچکی است اما منحصر به فرد است از آن رو که اغلب این آثار از حفاری‌ها در منطقه تیسفون و طاق کسری به دست آمده است.

البته درباره موزه‌ای که می‌خواهیم درباره‌اش بنویسیم، نیست. او به موزه گوگنهایم در شهر نیویورک اشاره کرده و ما نمی‌دانیم در همان شهر به موزه متروپولیتن هم راه کج کرده است یا نه. اما این را می‌دانیم که اگر متروپولیتن هم رفته بود، توصیفی والا تر می‌نوشت. موزه متروپولیتن نیویورک، مجموعه بزرگ و نادری از تاریخ اسلام و ایران

کجاست؟ آمریکا- نیویورک
تعداد آثار ایرانی؟ ده‌ها
از کدام دوره تاریخی؟ ساسانیان، هخامنشیان و حتی پیشتر

موزه راحتی بود و دل‌باز و خسته‌کننده و بوی نا نگرفته و خلأ مدام دم دست و همه چیز به جای خود». این جملات آغازین سفرنامه آمریکای جلال آل احمد است و

دسته‌های ظرف پرنده‌ای

شاید فیلم «جام حسنی»ای محمدرضا اصلانی را دیده باشید؛ مستندی درباره یکی از آثار به‌دست آمده از تپه حسنلو در نقده آذربایجان غربی. یکی دیگر از آثار به‌دست آمده از این تپه در موزه متروپولیتن نگهداری می‌شود؛ دسته‌های پرنده‌گون دیگر. این دسته‌ها پیش از اینها به ظرفی با عمق کم و چکش‌کاری شده پرچ شده بودند. این اشیای برنزی با ابعاد ۱۰۸ در ۱۰۰ میلی‌متر در موزه متروپولیتن نیویورک گالری ۴۴ نگهداری می‌شود.

کلاه خود پرنده و سه پیکر

کلاه خود پرنده و سه پیکر از آثار تاریخی است که قدمت آن به دوره عیلام میانه بازمی‌گردد. روی این کلاه خود سه پیکر قرار دارد، نفر وسط مرد محاسن‌داری است که گلدانی را در دست گرفته است. در بالای کلاه خود پرنده‌ای با بال‌های گشوده در حال پرواز است. قدمت این اثر به سده ۱۴ پیش از میلاد بازمی‌گردد. بنابراین، پرقدتم‌ترین اثر ایرانی در موزه متروپولیتن نیویورک باید باشد. این اثر هم در گالری ۴۴ نگهداری می‌شود.

کاسه زرین میخی‌نگار

کاسه زرین میخی‌نگار از آثار باستانی دوران داریوش اول یا داریوش دوم بین سال‌های ۵۲۲-۴۸۶ یا ۴۳۲-۴۰۵ پیش از میلاد است با ارتفاع ۱۱/۱ سانتی‌متر. طرح این کاسه خیاره‌دار است. در بالای این کاسه به صورت گرداگرد با سه نوع خط میخی پارسی، عیلامی و بابلی نوشتاری حک شده است. متن این نوشتار این است: داریوش، شاه بزرگ.

تکوک شیرگران

تکوک شیرگران از آثار باستانی دوره هخامنشی است که طی کاوش‌های متعدد در هگمتانه کشف شد. این تکوک ظرفی مخروطی‌شکل است در حال نعره کشیدن. ظروف مجردار شاخی‌شکل با سرچانداران، پیشینه تاریخی و سابقه طولانی در شرق نزدیک، یونان و ایتالیا دارد. این تکوک همانند تعداد دیگری از تکوک‌های دوره هخامنشی، دارای ویژگی قاننه بودن زاویه محور حیوان با ظرف است. شیرگران یکی از نمادهای هنروری در تزیینات آثار به‌جامانده از دوره هخامنشیان است.

